

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

13 päivänä kesäkuuta 1996 *

Asiassa C-144/95,

jonka Tribunal de police de Toulouse (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Jean-Louis Maurin,

ennakkoratkaisun puolustautumisoikeuksien suojaaja ja kontradiktorista menettelyä koskevien periaatteiden tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari) ja C. Gulmann,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Catherine de Salins ja saman osaston apulaisulkoasiainsihteeri Romain Nadal,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies Stephen Braviner,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellisen yksikön virkamies Dominique Maidani,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Maurinin, edustajanaan asianajaja Muriel Kramer, Pariisi, Ranskan hallituksen, asiamiehenään Romain Nadal sekä komission, asiamiehenään Dominique Maidani, esittämät suulliset huomautukset 7.3.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.4.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de police de Toulouse on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 4.4.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 10.5.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen puolustautumisoikeuksien suojaa ja kontradiktorista menettelyä koskevien periaatteiden tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on tullut esille Maurinia vastaan nostetussa rikosoikeudenkäynnissä, jossa häntä syytetään elintarvikkeiden kaupan pitämisestä viimeisen käyttöpäivän jälkeen tuotteita tai palveluita koskevista petoksista ja väärennöksistä 1.8.1905 annetun lain soveltamisesta elintarvikkeiden pakkausmerkintöihin ja ulkoasuun 7.12.1984 annetun asetuksen nro 84-1147 (Ranskan tasavallan virallinen lehti, jäljempänä JORF, 21.12.1984, s. 3925) 18 pykälän vastaisesti. Tämän pykälän 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sellaisten elintarvikkeiden, joille on osoitettu viimeinen käyttöpäivä, myyntitaroituksessa tapahtuva säilytys, kaupan pitäminen, markkinoille saattaminen, myynti ja ilmaisjakelu viimeisen käyttöpäivän jälkeen on kielletty 1.8.1905 annetun lain 1—4 pykälässä ja edellä mainitun 21.7.1971 annetun asetuksen nro 71-636 26 pykälässä säädettyjen seuraamusten uhalla.”

3 Maurin on ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa väittänyt, että seuraamuksen määräämistä varten 15.6.1993 laadittu pöytäkirja oli mitätön, koska henkilö, jota tutkimus koski, ei ollut allekirjoittanut pöytäkirjaa, mikä Maurinin mukaan on ristiriidassa hintojen ja kilpailun vapaudesta 1.12.1986 annetun lain nro 86-1243 (JORF, 30.12.1986, s. 15775) soveltamisesta 29.12.1986 annetun asetuksen nro 86-1309 säännösten kanssa sekä puolustautumisoikeuksien

kunnioittamista ja kontradiktorisen periaatteen noudattamista koskevien, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen määräysten kanssa.

Tältä osin kansallinen tuomioistuin täsmentää, että Maurinia syytetään edellä mainitun asetuksen nro 84-1147 rikkomisesta ja että tuotteita tai palveluita koskevista petoksista ja väärennöksistä 1.8.1905 annetun lain (JORF, 5.8.1905) soveltamista koskevassa menettelyssä ei edellytetä, että syytetty allekirjoittaa seuraamuksen määräämistä varten laadittuja pöytäkirjoja.

Edellä esitetty huomioon ottaen Tribunal de police de Toulouse on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko tuotteita tai palveluita koskevista petoksista ja väärennöksistä elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä ja ulkoasussa 1.8.1905 annetussa laissa säädetyn kaltainen menettely, jossa lain rikkominen todetaan, ja tarkemmin sanottuna se, ettei seuraamuksen määräämistä koskevaan pöytäkirjaan vaadita tutkimuksen kohteena olevan henkilön allekirjoitusta, yhteensopiva yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamien, puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja kontradiktorisen menettelyn noudattamista koskevien yleisten oikeusperiaatteiden kanssa?”

Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä komissio ovat huomautuksissaan katsonneet, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ole toimivaltaa vastata esitettyyn kysymykseen, koska niiden mukaan kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Ne ovat myös huomauttaneet, ettei kansallinen tuomioistuin ole vedonnut yhteenkään yhteisön oikeuden säännökseen tai määräykseen, eikä se siten ole esittänyt minkäänlaista yhteisön oikeuden tulkintaan tai pätevyysliittävää kysymystä.

- 7 Ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä käy ilmi, että Maurinia vastaan esitetty syyte perustuu edellä mainitun asetuksen nro 84-1147 18 pykälään, jossa kielletään muun muassa sellaisten elintarvikkeiden myynti, joiden viimeinen käyttöpäivä on kulunut umpeen.
- 8 Maurinia vastaan esitettyjen tosiseikkojen alalla yhteisön oikeuden säännökset sisältyvät kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esilepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annettuun neuvoston direktiiviin 79/112/ETY (EYVL L 33, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä kesäkuuta 1989 annetulla neuvoston direktiivillä 89/395/ETY (EYVL L 186, s. 17, jäljempänä direktiivi).
- 9 Direktiivin 79/112/ETY ensimmäisestä ja kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, että tämä direktiivi on, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, ensimmäinen vaihe yhdenmukaistamisprosessissa, jonka tarkoituksena on asteittain poistaa kaikki elintarvikkeiden vapaata liikkumista rajoittavat esteet, jotka johtuvat näiden tuotteiden pakkausmerkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten eroavaisuuksista (asia C-17/93, Van der Veldt, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3537, 26 kohta).
- 10 Ensimmäisen yhdenmukaistamisvaiheen toteuttamiseksi direktiivin 9 ja 9 a artiklassa säädetään muun muassa, että vähimmäissäilytysaikaa koskeva merkintä tai, mikrobiologisesti erittäin helposti pilaantuvien elintarvikkeiden osalta, viimeinen sallittu käyttöpäivä on ilmoitettava elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä. Lisäksi direktiivin 22 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä sellaisten tuotteiden kaupan pitäminen, jotka eivät ole direktiivin mukaisia.
- 11 Sitä vastoin direktiivissä ei säännellä sellaisten elintarvikkeiden myyntiä, jotka ovat direktiivin pakkausmerkintöjä koskevien säännösten mukaisia, eikä siinä siten aseteta jäsenvaltioille minkäänlaista velvoitetta silloin, kun on kyse sellaisten

direktiivin mukaisten tuotteiden myynnistä, joiden viimeinen käyttöpäivä on kuitenkin ylitetty, kuten kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa pääasiassa.

- 12 Tästä syystä rikollinen teko, josta Maurinia syytetään, koskee kansallista lainsäädäntöä, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, joten yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ratkaista sitä, loukataanko tällaiseen rikolliseen tekoon sovellettavilla menettelysäännöillä mahdollisesti puolustautumisoikeuksien suojaa ja kontradiktorista menettelyä koskevia periaatteita (ks. erityisesti asia 12/86, Demirel, tuomio 30.9.1987, Kok. 1987, s. 3719, 28 kohta).
- 13 Siten kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ratkaista sitä, onko puolustautumisoikeuksien suojaa ja kontradiktorista menettelyä koskevia periaatteita mahdollisesti loukattu menettelysäännöillä, joita sovelletaan yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle jäävää kansallista lainsäädäntöä rikkovaan tekoon.

Oikeudenkäyntikulut

- 14 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistumen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Tribunal de police de Toulousen 4.4.1995 tekemällä päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ratkaista sitä, onko puolustautumisoikeuksien suoja ja kontradiktorista menettelyä koskevia periaatteita mahdollisesti loukattu menettelysäännöillä, joita sovelletaan yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle jäävää kansallista lainsäädäntöä rikkovaan tekoon.

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 1996.

R. Grass

J.-P. Puissochet

kirjaaja

kolmannen jaoston puheenjohtaja